

Mănăstirea Căluui

Monument istoric. LMI 2010 OT-II-a-A-08808

sat CĂLUI; comuna OBOGA

Amplasament Ansamblu

Biserica Veche

Ctitori: Radu Clucerul, Preda Banul și Stroe Stolnicul

An construcție sau atestare istorică: Datare, 1588 – conform LMI 2010

Scurtă prezentare a lăcașului de cult: Mănăstirea Căluui, cu hramul „Sfântul Nicolae“, este situată pe malul Oltețului, în apropiere de Craiova, în satul Căluui, la 20 de km de Slatina. Prima atestare documentară a mănăstirii face referire la lucrările de zidire, începute în anul 1515, în timpul domniei Voievodului Neagoe Basarab (1512-1521), ctitori fiind Vlad Banul (bunicul celor trei frați Buzești), Dumitru Pîrcălabul și Balica Spătarul. Din cauza luptelor cu poporul otoman și a pibegiei spre Transilvania a neamului Buzeștilor, mănăstirea a fost lăsată în pustiire o vreme îndelungată. Lucrările de zidire au fost reluate către sfârșitul secolului al XVI-lea de către frații Buzești – Radu Clucerul, Preda Banul și Stroe Stolnicul, finalizându-se la 8 iunie 1588, după cum reiese din pisania dăltuită în piatră. Meșterii care au lucrat la finalizarea mănăstirii au fost aduși special din Transilvania, motiv pentru care în numeroase izvoare istorice este trecută ca fiind „operă nemțească”.

Mănăstirea a fost înconjurată de ziduri groase de apărare, iar pentru călugări au fost zidite chiliile. Pictura bisericii a fost finalizată în anul 1594, de către pictorul Mina și cuprinde un tablou cu familia fraților Buzești, dar și un tablou cu Mihai Viteazul și Petru Cercel. Potrivit unei legende, Mihai Viteazul (1593-1601), s-ar fi oprit odată în aceste locuri, iar calul său bătând pământul cu copita, a țâșnit un izvor de apă la care i-au zis Căluiețul. Voievodul, împreună cu sfetnicii săi, a hotărât să zidească aici o mănăstire, numind-o Căluui. Concepută ca și necropolă, îndată după terminarea bisericii, în 1589, este înhumat Radu Buzea, tatăl ctitorilor, apoi fostul mare armaș Radu înmormântează pe fiul său Stroe postelnicul și pe soția sa Stanca. Alte patru pietre de mormânt, așezate în pridvorul bisericii în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, se află acum în curte, în fața intrării locașului. Tot în anul 1590, Mihnea Turcitul (1585-1591) acordă mănăstirii primele danii voievodale, iar boierii ctitori o înzestreză cu o serie de sate și numeroase moșii.

Incintă-Turn Clopotniță și Poartă-latura Nord

Turn Clopotniță

În jurul anului 1610, bisericii i s-a adăugat un pridvor cu arcade laterale care a fost însă dărâmat în 1859, din cauza degradărilor suferite. Biserica a fost renovată de mai multe ori, în anii 1650, 1828, 1834 și amplu restaurată în perioada 1932-1937. Biserica mănăstirii Căluu este mare, cu ziduri groase, din piatră și din cărămidă. Tâmpla este din zid, cu o frumoasă sculptură. Turla pe naos este poligonală și se impune prin mărimea ei și prin decorația fațadelor. Acoperișul este din tablă, cu o streășină mare. Incinta este împrejmuită cu ziduri vechi din cărămidă. După terminarea lucrărilor, ctitorul principal al așezământului monahal, Radu Buzescu, a închinat lăcașul ca metoh la patriarhia din Ierusalim, sub a cărui ascultare a rămas până în vremea lui Matei Basarab.

Pictura bisericii a fost realizată de meșteri autohtoni împreună cu Mihnea Zugravul. În anul 1834, biserica este repictată de către postelnicul Barbu Coșoveanu Zugravul și totodată sunt remediate degradările suferite de biserică și de celelalte clădiri monastice de către egumentul Tarasie.

Cartografiile din 1823, 1828, 1845, 1850, 1856, 1861 evidențiază distrugerile suferite de mănăstire în urma incursiunilor oștirilor străine, precum și din cauza cutremurelor, a unor incendii sau nepăsării îngrijitorilor ei.

În perioada secularizării averilor mănăstirești, în 1864, degradarea acoperișului bisericii amenință existența lăcașului. Lucrările de refacere, în urma cărora învelitoarea de tablă a fost înlocuită de olane, au fost întreprinse abia între anii 1932 și 1937 de către Comisia monumentelor istorice. Ca toate ctitoriile voievodale sau boierești și Mănăstirea Căluu a fost înzestrată cu valoroase obiecte de cult, dar au dispărut din cauza vicisitudinilor prin care a trecut ctitoria Buzeștilor de-a lungul secolelor. Dintre donațiile făcute către mănăstire, în prezent, se mai păstrează doar icoanele catapetesmei și pomelnicul-triptic, din 1825, precum și clopotele donate bisericii, în 1588, de Radu Buzescu.